Zondag 17 januari 1915 – enige editie

Geïnterneerden.

De Belgische soldaten, behorende tot de linieregimenten 7-14 en tot het 3e regiment jagers, zijn gisteren uit de nieuwe kazerne te Harderwijk naar het interneringskamp overgebracht.

Nog steeds duurt, naar een onzer correspondenten schrijft, nabij Ieper de strijd voort. Het zijn daar thans de Fransen die de Duitsers bevechten. Nog steeds ligt de stad binnen het bereik van het Duitse geschut en nu en dan hervatten de Duitsers het bombardement.

De stad heeft reeds enorm geleden. Een groot deel van de bevolking heeft de wijk genomen; zij die bleven, huizen voor een groot deel in de kelders.

Het getal slachtoffers onder de burgerbevolking is niet met zekerheid op te geven, maar bedraagt zeker ver over de honderd. Hieronder zijn er verscheidene die in hun huizen gedood werden door de Duitse projectielen.

Aan voedsel is er geen gebrek.

Behalve de Hallen is ook de kerk zwaar beschadigd; er is trouwens in heel de stad bijna geen huis, dat niet min of meer te lijden heeft gehad van het bombardement.

Een onzer correspondenten schrijft:

De verlieslijsten der Belgen zijn bijgewerkt. Aan het Belgische ministerie van oorlog is men thans bezig deze lijsten te vertalen in het Vlaams, want bij elke naam van een man die zijn lieven liet voor het land, staat zoveel mogelijk met enkele regels vermeld waaraan en onder welke omstandigheden hij stierf.

En deze lijsten vormen óók een verhaal van de oorlog, echter niet het verhaal van overwinning of nederlaag, maar van de ontzettende ellende vaak door de individuen geleden. Zulke lijsten zijn de massa-ellende der slagvelden, ontleed tot het individueel lijden van elke gevallene, weergegeven in slechts weinige regels.

Ik heb zo'n lijst gezien en citeer uit het hoofd enkele gevallen, die me bij bleven:

K., korporaal in het … regiment infanterie, werd begraven onder een instortend huis, werd vier dagen later bij toeval gevonden en met moeite ontgraven; stierf drie uur later.

G., karabinier, gewond aan de voet, werd tien dagen later gevonden, overleden.

D. werd door een granaatscherf zwaar gewond aan het linkerbeen en neergestort, overreden door een automobiel van de trein. Overleden enkele ogenblikken later.

Van deze aard zijn de korte, ontzettende mededelingen in dit droef verslag van de oorlogsellende.

Vreselijker nog is de verzameling foto's van in het hospitaal overledenen.

Sterft daar een gewonde, die geen identiteitsplaatje bij zich draagt en niet meer in staat is zijn naam op te geven, dan wordt van zijn lijk een foto genomen, ten einde mogelijk nog later zijn identiteit vast te stellen. Vaak echter zijn de aangezichten zodanig verminkt, dat van een herkenning wel geen sprake zal kunnen zijn. Bij deze foto's wordt kort vermeld hoe, waar, wanneer de gewonden zijn opgeraapt van het slagveld en ook deze mededelingen zijn ontzettend in hun kortheid.

Maar dan is er nog die andere ellende, welke nimmer geschreven zal worden omdat niemand ze kent; de ellende van hen, die dadelijk na de slag met vriend en vijand werden neergelegd in een groot, gemeenschappelijk graf; de ellende van hen, wiens namen zijn vermeld op de lijsten der vermisten; de ellende van hen wiens verwanten nog lang, heel lang blijven hopen op de terugkomst der vermisten. En die hoop wordt nog gevoed door de onverwachte terugkomst van enkele reeds dood gewaanden.

Zo is er bv. het geval van de Belgische soldaat, die reeds maanden geleden als dood was opgegeven. Er was hier echter een vergissing, een sprekende gelijkenis in het spel. Hij zelf lag zwaar gewond, in hevige koortsen, in een Frans hospitaal. Toen hij eindelijk zijn naam kon opgeven en de vergissing bemerkt werd, hadden zijn ouders voor de naderende Duitsers hun woning verlaten en waren onvindbaar.

Enkele dagen geleden ontmoette de dood gewaande zijn vader te Calais.

Een bericht, dat over Kopenhagen uit Parijs komt, meldt, dat in het Belgische leger alle divisiegeneraals zijn ontslagen en door jongere krachten zijn vervangen. Generaal Bertrand, die zich heeft onderscheiden, heeft om gezondheidsredenen zijn ontslag gekregen.

Bij het bericht, dat de paus aan koning Albert heeft geschreven, dat hij het geval met kardinaal Mercier als niet van groot gewicht en de zaak als afgedaan beschouwt, had de Daily Telegraph gemeld, dat de kardinaal nog altijd wordt bewaakt en er posten voor het artsbisschoppelijk paleis staan.

Daarbij tekent de Kölnische Zeitung aan: “Het eerste kan juist zijn, van een bewaking van de Mechelse kardinaal is echter geen sprake geweest. Er zij op gewezen, dat men in het vijandelijke kamp, o.a. in

een mededeling der Belgische regering over de priesterlijke offers van de oorlog, met bijzondere nadruk het optreden van de Duitsers in België als vijandig tegen de katholieken tracht voor te stellen. Iedere Duitser weet, dat dat een plomp verzinsel is. Nog dezer dagen is in de Croix van Parijs, de bevordering van de katholieke godsdienst door het Duitse Rijk met nadruk geprezen. De bovengemelde uiting van de paus komt op de juiste tijd."

De correspondent te Roosendaal van de Tijd verzekert thans uit officieuze bron te weten, dat kardinaal Mercier op 2 en 3 januari van zijn vrijheid beroofd is geweest in zover, dat gouverneur von Bissing hem nadrukkelijk verbood Mechelen te verlaten, ofschoon zijne eminentie zich naar Antwerpen wilde begeven. Officieel is dat verbod nog niet ingetrokken. Mgr. Evrard, deken van Brussel, heeft aan de geestelijkheid een schrijven gericht, waarin hij mededeelde dat niettegenstaande het schriftelijk verbod van von Bissing om de verspreiding van het herderlijk schrijven te verbieden, de kardinaal met de meeste beslistheid wil, dat met de voorlezing van dit herderlijk schrijven verder wordt gegaan.

De kardinaal heeft volgens dezelfde correspondent aan mgr. Evrard verklaard: "Ik verzet mij tegen het geweld dat aan mijn herderlijk bestuur wordt aangedaan. Men heeft alles gedaan om mij het herderlijk schrijven te doen verzachten. Ik heb dat niet gewild. Nu zoekt men mijn geestelijkheid van mij af te scheiden door te verhinderen mijn brief te lezen. Ik deed mijn plicht. Mijn geestelijkheid moet weten, of ook zij haar plicht zal doen."

Baron von Bissing, de gouverneur-generaal van België heeft journalisten te Brussel ontvangen en hun de verzekering gegeven dat hij het op prijs stelt dat het Duitse volk zo geregeld en omstandig mogelijk over de toestanden in België en de daaruit voortvloeiende

maatregelen van het Duitse bestuur wordt ingelicht. Hij zegde daarbij zijn medewerking toe.

Verscherping van het passtelsel.

Men schrijft ons uit Maastricht:

Van gisteren af moeten de Belgen, komende van de fortenkring van Luik, dus van verder dan Cheratte, passen hebben, door de kommandantur te Luik afgegeven. Tot nu toe konden ze volstaan met een pas, afgestempeld door de vice-consul van Duitsland te Maastricht. Te Moelingen werden de reizigers, die niet in het bezit waren van zo'n pas, aangehouden. Ook met passen, in afgegeven, mag men te Moelingen niet meer door, omdat Moelingen tot de provincie Luik behoort, terwijl in Kanne niemand met passen uit Luik of Moelingen meer de grens over mag, omdat Kanne Belgisch Limburg is. Vele reizigers te voet zagen zich zodoende de pas afgesneden.

Voor mensen, komende van Cheratte, Visé en plaatsen bij de grens, zijn de andere passen nog geldig. Op Nederlanders schijnt deze maatregel niet te worden toegepast.

Wij hebben het overzicht van het Amerikaanse Hulpcomité voor België, over de week die eindigde op 11 januari ontvangen. Er zijn in die week uit Rotterdam 5535 ton (van 2240 pond) tarwe, 9915 ton meel, 365 ton rijst, 336 ton erwten, 187 ton bonen en 58 ton zout naar België gezonden. Met de voorafgaande zendingen mee 78.983 ton levensmiddelen en andere artikelen. Uit de rekening en verantwoording, lopende van 22 oktober tot 9 januari, blijkt dat er een kas- en banksaldo is van 184.626 pond. Het comité schat de uitstaande vorderingen voor inkopen en vrachten op 1.700.000

pond. Er worden nog 39 schepen met levensmiddelen uit Amerika hier verwacht tussen heden en 12 april.